



Переддипломна практика

Робоча програма переддипломної практики (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>054 Соціологія</i>
Освітня програма	<i>Врегулювання конфліктів та медіація</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативний освітній компонент</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>4 курс, 8 семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>6 кредитів ECTS, 180 годин самостійної роботи</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік</i>
Розклад занять	<i>https://schedule.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Керівник практики: викладач Баханов Олексій Юрійович, +380957712095 bakhanov@ukr.net</i>
Розміщення курсу	<i>https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=8444</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис практики, її мета, предмет та результати практики

Переддипломна практика студентів спеціальності 054 “Соціологія” факультету соціології і права КПІ ім. Ігоря Сікорського є складовою професійної підготовки фахівців і навчального процесу у вищому навчальному закладі і вимагає особливо ґрунтовної практичної підготовки. Переддипломна практика проводиться з відривом від навчання, тривалістю 4 тижні і передбачає самостійну роботу студентів практикантів як помічників соціолога в конкретній соціальній установі.

Вона забезпечує тісний зв'язок між теоретичною підготовкою майбутніх спеціалістів та їх практичним професійним становленням у плані формування вмінь та професійних навичок. Переддипломна практика сприяє зв'язку з життям; відповідності змісту і вимогам, які пред'являються до професії соціолога та ін.

Практика допомагає студентам краще зрозуміти власні можливості, сприяє формуванню реалістичного підходу до майбутньої професійної діяльності.

Компетентності, які набуваються під час проходження практики:

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 01 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 03 Здатність працювати в команді.
- ЗК 04 Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 06 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК 08 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 09 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 10 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 14 Здатність усвідомлено визначати цілі у професійному й особистісному розвитку, проявляти наукову ініціативу та лідерські якості.

ЗК 15 Здатність використовувати у професійній діяльності базові знання у галузі природничих і соціально-поведінкових наук.

ЗК 16 Здатність вести дослідницьку діяльність, включаючи аналіз проблем, постановку цілей і завдань, вибір способу й методів дослідження, а також оцінку його якості.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 01 Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.

ФК 02 Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій.

ФК 03 Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.

ФК 04 Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.

ФК 05 Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити соціологічне дослідження.

ФК 06 Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

ФК 07 Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефаківців.

ФК 08 Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 01 Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.

ПРН 03 Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.

ПРН 04 Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.

ПРН 07 Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.

ПРН 08 Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.

ПРН 09 Вміти розробляти програму соціологічного дослідження.

ПРН 10 Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів.

ПРН 11 Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефаківців.

ПРН 12 Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.

Мета переддипломної практики.

Метою переддипломної практики є формування готовності здобувача до самостійної професійної діяльності соціолога шляхом виконання повного циклу соціологічного дослідження за темою кваліфікаційної роботи та використання його результатів у підсумковій кваліфікаційній праці.

У процесі практики здобувач визначає та уточнює дослідницьку проблему, формулює мету, завдання і гіпотези, обґрунтовує методологію, добирає методи збору даних і розробляє інструментарій з його попередньою апробацією. Практикант організовує польовий етап дослідження, здійснює збір емпіричних матеріалів, їх кодування, обробку та статистичний аналіз із використанням спеціалізованого програмного забезпечення, інтерпретує результати та формулює висновки і рекомендації.

Отримані результати узагальнюються в аналітичному звіті, презентуються у формі доповіді або презентації та інтегруються у структуру кваліфікаційної роботи. У результаті проходження практики

здобувач виконує індивідуальні дослідницькі завдання, розвиває навички науково-аналітичної роботи, професійної комунікації та представлення результатів, демонструє здатність до самостійної діяльності, дотримання принципів академічної доброчесності та відповідальності за достовірність отриманих даних.

Переддипломна практика сприяє досягненню програмних результатів навчання, формуванню інтегральної та фахових компетентностей, розвитку дослідницьких і аналітичних здібностей здобувачів, а також забезпечує належну підготовку до виконання та захисту кваліфікаційної роботи. Таким чином, переддипломна практика забезпечує завершальний етап професійного становлення здобувачів вищої освіти, інтеграцію теоретичної підготовки з практичним досвідом, а також відповідає вимогам стандарту вищої освіти за спеціальністю 054 «Соціологія» щодо забезпечення результативності освітнього процесу та підготовки конкурентоспроможних випускників.

Завдання практики:

- закріплення і практичне використання здобутих теоретичних знань;
- формування професійної ідентифікації майбутніх фахівців та професійної самосвідомості;
- накопичення досвіду виконання професійних обов'язків, виховання почуття персональної відповідальності;
- формування вмінь і практичних навичок діяльності соціолога;
- організація й проведення семінарів, конференцій, «круглих столів» з проблем врегулювання конфліктів і медіації;
- вивчення технологій соціологічних досліджень;
- вивчення теоретичних джерел за обраною науковою темою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри та науковою проблемою власного дослідження у вітчизняній та іноземній літературі;
- вивчення комплексних стратегій й тактик врегулювання суспільно-політичних конфліктів, методик й освітніх технологій у сфері медіації, врегулювання конфліктів і проведення переговорів;
- ознайомлення із результатами теоретичних та емпіричних досліджень академічних і галузевих інститутів;
- визначення методів обробки та аналізу емпіричних даних.

На певний час студент змінює роль: від студента-слухача до науковця-дослідника, що надає змогу самому оцінити складність науково-дослідної роботи.

Первинні уміння і навички, необхідні для забезпечення цієї роботи на відповідному професійному рівні, формуються у майбутніх спеціалістів під час проходження ними практики у різних установах. В процесі навчання студенти на замовлення агенцій, що займаються соціологією, беруть безпосередню участь у плануванні, організації та опрацюванні результатів соціологічних досліджень.

2. Пререквізити та постреквізити практики (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Переддипломна практика дає можливість студентам застосувати на практиці набуті теоретичні знання та напрацювати практичні навички.

Пререквізити: успішне завершення теоретичного етапу підготовки за освітньою програмою (30 01 - 30 20, ПО 01 - ПО 17).

Постреквізити: Після завершення здобувачі освіти зможуть виконувати дослідницькі завдання в межах освітнього компонента «Підготовка кваліфікаційної роботи».

3. Зміст та програма переддипломної практики

Переддипломна практика студентів є важливим етапом підготовки фахівців у межах майбутньої спеціальності та досвіду самостійної роботи. Вона регламентується відповідними документами КПІ ім. Ігоря Сікорського і передбачає три етапи:

1. Підготовчий

На цьому етапі викладач кафедри соціології веде переговори з підприємствами та укладає договори.

Протягом семестру, що передує практиці, студенти ознайомлюються з програмою; на її основі розробляють індивідуальні плани роботи, з урахуванням специфіки установи. Керівник практики перевіряє і коригує плани згідно з функціональними обов'язками соціолога.

За тиждень до початку практики кафедра організовує збори, де визначаються мета, завдання, які повинен реалізувати практикант, і студенти закріплюються за підприємствами, на яких вони будуть проходити практику.

Програмою практики передбачено виконання студентами індивідуальних завдань, що активізує їх діяльність, розширює світогляд, підвищує ініціативу і робить проходження практики більш конкретним і цілеспрямованим.

Індивідуальні завдання включаються в програму практики з метою більш ефективного оволодіння професійними вміннями і навичками. Матеріали, отримані студентами під час виконання індивідуальних завдань, можуть бути в подальшому використані для виконання дипломних робіт.

Студенти отримують індивідуальні завдання згідно умов діяльності соціального заходу та тематики індивідуальних завдань на переддипломну практику.

Соціолог володіє всім спектром методів та технологій збору та обробки соціологічної інформації: вміє організовувати та проводити соціологічні, маркетингові та політологічні дослідження (від розробки програми дослідження до надання конкретних рекомендацій з їх подальшою практичною реалізацією), володіє програмами комп'ютерної обробки соціологічної інформації (PSPP, OCA та ін.).

2. Основний

Робочий день практиканта визначається правилами трудового розпорядку та режимом роботи установи або організації – бази практики. Практика починається з ознайомлення з організацією, керівником, закладом практичної діяльності соціолога.

При проходженні практики студент-практикант узагальнює технологічні особливості соціологічних досліджень та їх аналізу.

Утруднення, що виникають у практиканта впродовж переддипломної практики, усуваються завдяки груповим та індивідуальним консультаціям з керівником практики від кафедри. В обов'язки керівників практики входить аналіз діяльності практиканта на основі аналізу утруднень і недоліків у його практиці.

Практикант веде щоденник переддипломної практики, а також вивчає відповідні матеріали.

Кожний студент працює за індивідуальним планом. Керівник практики від організації допомагає скласти план проходження практики і здійснює поточну корекцію під час індивідуальних консультацій. План переддипломної практики будується так, щоб у ньому максимально реалізовувались завдання та функції, які виконує соціолог у практичній діяльності.

Календарний план проходження практики

Зміст	Термін виконання
1. Ознайомлення з базою практики	В перший день
2. Інструктаж з техніки безпеки та охорони праці, проведення інструктажу з протипожежних заходів	В перший день
3. Ознайомлення з документами бази практики, місцем роботи	В перший день
4. Виконання програми, завдань практики	Впродовж всієї практики

5. Оформлення щоденника практики	Впродовж всієї практики
6. Підбір матеріалів до звіту практики	Впродовж всієї практики
7 Оформлення звіту практики	Протягом останнього тижня практики
8. Складання заліку з практики	В останній день практики або протягом перших десяти днів після проходження практики

3. Завершальний

На цьому етапі студент-практикант узагальнює отримані результати і складає звіт про проходження практики, що повинен містити результати проведеної роботи, відгук керівника практики, звіт про проведenu роботу та методи, якими він користувався під час її виконання.

4. Результати і захист переддипломної практики

Після закінчення переддипломної практики керівник групи (студента) від базової установи складає звіт про роботу. До звіту додаються пропозиції і матеріали, підготовлені студентом(ами)-практикантом(ами) і прийняті керівництвом для використання у практичній діяльності.

Керівництво базової установи практики організує обговорення результатів роботи студента(ів) і оцінює її. Базовий рівень підготовки студентів оцінюється також на кафедрі з урахуванням вимог виробництва до професійної кваліфікації.

Основні документи про практику (індивідуальний план, щоденник, звіти про роботу, пропозиції і матеріали, підготовлені студентами і прийняті для використання у практичній діяльності бази практики) передаються викладачу, який керує переддипломною практикою. Захист практики та прийняття заліку здійснює викладач який є керівником практики.

5. Навчальні матеріали та ресурси

1. <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua/> - Вісник КПІ ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право.
2. <http://i-soc.com.ua/journal/content.php> – Соціологія: теорія, методи, маркетинг.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
4. <https://prometheus.org.ua/>. Найкращі онлайн-курси України та світу.
5. <https://nsuworks.nova.edu/pcs/about.html> – Peace and Conflict Studies Journal

Політика та контроль

6. Оформлення результатів практики

Після завершення переддипломної практики студент подає керівнику для перевірки необхідну документацію:

- щоденник проходження практики;
- звіт про виконання програми та індивідуального плану практики.

Звіт про проходження практики обсягом 3-5 сторінок формату А4 повинен містити конкретний опис виконаної студентом роботи, відомості про виконання усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури. Текст звіту може містити відповідні розрахунки, пояснення, таблиці, схеми, діаграми тощо. Складений студентом звіт повинен мати наскрізну нумерацію сторінок. Перевіряє і затверджує звіт керівник практики від кафедри:

рецензію керівника практики від кафедри соціології на виконану роботу практиканта (знаходиться у Щоденнику);

характеристику на студента-практиканта з аналізом виконаних видів роботи, написану та завірену керівником установи практики (знаходиться у Щоденнику).

7. Форми та методи роботи

При оцінюванні переддипломної практики враховуються ставлення студента до роботи, відгуки адміністрації, методиста-консультанта установи – бази практики. Особлива увага приділяється самостійності студента, його вмінню формулювати висновки і рекомендації.

№ з/п	Результати практики	Контрольні заходи оцінювання
1	Вміння застосовувати теоретичні навички на практиці, брати участь у плануванні та організації соціологічної діяльності, організації та опрацюванні результатів соціологічних досліджень.	спілкування та обмін інформацією, залік

Форми роботи

Під час практики студенти **дистанційно** виконують завдання практики відповідно поставленої мети, та керуються вказівками керівника практики від університету та керівника практики від бази практики.

Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

(інша необхідна інформація стосовно академічної доброчесності)

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Опанування дистанційних курсів

За бажанням здобувача в умовах, що не сприяють регулярному відвідуванню бази практики, допускається вивчення окремих змістовних частин освітнього компонента в асинхронному режимі, зокрема, через опанування дистанційних курсів. Для врахування в системі оцінювання балів за опанування таких курсів, вони мають відповідати змістовно силабусу, бути узгоджені із викладачем, та на підтвердження проходження курсів студент має надати відповідний документ із зазначенням назви та обсягу в годинах. Визнання результатів неформальної освіти відбувається у порядку, визначеному у відповідному Положенні КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://osvita.kpi.ua/node/179>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Семестровий контроль: залік

Обов'язкова умова допуску до заліку написання звіту та заповнення щоденника практики. Студенту, який не виконав програму практики з поважних (підтверджених документально) причин, може бути надано право повторного проходження практики за індивідуальним графіком з фінансуванням усіх витрат, пов'язаних з її організацією та проведенням фізичними чи юридичними особами за окремим кошторисом

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- стартову складову (оцінювання керівником практики з боку бази практики);
- захист практики (оцінюється керівником практики)

Стартова складова (50 балів)

Оцінюється діяльність здобувача під час проходження переддипломної практики на базі практики, зокрема: виконання завдань, передбачених програмою практики; рівень самостійності та ініціативності у роботі; дотримання вимог і графіка проходження практики; відповідальність, дисциплінованість та ефективність взаємодії з керівником практики з боку бази практики.

Критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач регулярно та в повному обсязі виконував завдання переддипломної практики; продемонстрував високий рівень самостійності, ініціативності та відповідальності; активно залучався до роботи бази практики; завдання виконані своєчасно та якісно; результати діяльності відповідають поставленим цілям практики та свідчать про набуття запланованих фахових компетентностей — 45–50 балів;

«добре» – здобувач виконав основні завдання практики в повному обсязі; участь у діяльності була достатньою, але з обмеженою ініціативністю; завдання здебільшого виконувалися своєчасно, можливі незначні недоліки в якості або організації роботи; результати діяльності в цілому відповідають програмі практики — 38–44 бали;

«задовільно» – здобувач виконав не менше 60% запланованих завдань практики; діяльність була нерегулярною або потребувала постійного контролю з боку керівника; наявні суттєві недоліки в організації роботи, самостійності або якості виконання завдань; результати частково відповідають цілям і завданням практики — 30–37 балів;

«незадовільно» – здобувач виконав менше 60% завдань практики або фактично не був залучений до діяльності; порушував умови проходження практики; результати діяльності не відповідають вимогам програми практики — 0–29 балів.

Захист практики (50 балів)

Оцінюється оформлення звіту про практику, ведення щоденника практики, презентація здобувача результатів проходження практики під час захисту звіту, відповідей на запитання керівника практики.

Критерії оцінювання:

«відмінно» – звіт про практику оформлений повністю та відповідно до встановлених вимог; зміст звіту відображає результати виконання завдань переддипломної практики та демонструє сформованість фахових компетентностей; щоденник практики ведений регулярно та містить не менше 90% необхідної інформації; презентація результатів практики логічна, структурована та переконлива; здобувач чітко й аргументовано відповідає на запитання керівника — 45–50 балів;

«добре» – звіт про практику в цілому відповідає вимогам, проте містить окремі незначні недоліки в структурі або оформленні; щоденник практики містить не менше 75% необхідної інформації; презентація результатів зрозуміла, але може мати незначні логічні або змістові неточності; відповіді на запитання здебільшого правильні, проте не завжди достатньо аргументовані — 38–44 бали;

«задовільно» – звіт про практику оформлений з істотними недоліками або відображає не менше 60% необхідного обсягу результатів; щоденник практики заповнений нерегулярно та містить значні неточності; презентація поверхнева або недостатньо структурована; відповіді на запитання фрагментарні, із суттєвими помилками або за допомогою керівника — 30–37 балів;

«незадовільно» – звіт про практику не відповідає встановленим вимогам або відсутній; щоденник практики не поданий або не відображає результатів проходження практики; презентація відсутня або не розкриває зміст практики; здобувач не може відповісти на запитання керівника — 0–29 балів.

За результатами захисту комісія з проведення семестрового контролю підсумовує бали за стартовою складовою та складовою захисту, зводить до рейтингової оцінки та переводить до оцінок за університетською шкалою.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Робочу програму переддипломної практики (силабус):

Складено викладачем Бахановим Олексієм Юрійовичем

Ухвалено кафедрою соціології (протокол № 12 від 24.05.2024)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 9 від 26.06.2024)